

X. FEJEZET.

Személyi szabályok.

441. A Szolgálati Szabályzat a m. kir. honvédség számára III. részben a m. kir. honvédség egyes egyénei és parancsnokai részére előírt személyi szabályok — amennyiben azok a csendőrségnél is alkalmazhatók — a csendőrség hasonrangú egyéneire illetve hasonállású parancsnokaira nézve is kötelezők. Egyébként pedig az alábbi szabályok mérvadók.

A csendőrséghez beosztott hadbírákra és állatorvosokra nézve a honvéd hadbírák, illetve állatorvosok részére fenálló személyi szabályok mérvadók.

A központi szervek vezetői és a központi alakulatok parancsnokai részére megállapított személyi szabályokat az ezek részére külön kiadott szervi határozványok tartalmazzák.

82. §.

A járőrtárs részére.

442. A járőrtárs a járőrvezetőnek a szolgálat tartama alatt alá van rendelve, azért annak minden parancsát teljesíteni és őt feladata teljesítésében nemcsak teljes erejéből támogatni, hanem a szolgálat ellátásában járőrvezetőjének utasításai szerint öntevékenyen is közreműködni köteles.

A szolgálat mikénti teljesítéséért a járőrvezető felelős ugyan, ezen felelősségben azonban a járőrtárs is osztozik, ha szabálytalanság vagy mulasztás őt is terheli.

Ha a járőrvezető meg nem engedett dolgot, szabálytalanságot vagy mulasztást készül elkövetni, úgy a járőrtársnak nemcsak joga, de kötelessége is a járőrvezetőt a szabálytalanságra vagy mulasztásra figyel-

meztetni. Ha ez eredménytelen maradna, akkor a járőrtárs kötelessége a történekről az őrparancsnoknak bevonulása után azonnal jelentést tenni.

A járőrtársnak járőrvezetőjét semmi körülmények között, tehát még akkor sem szabad elhagynia, ha az súlyos természetű szabálytalanságot követne el, hanem ilyen esetben, ha lehetséges, az őrparancsnokságnak már a helyszínéről tegyen jelentést és addig is igyekezzék tőle telhetőleg minden nagyobb botránynak, kárnak vagy hátránynak elejét venni.

Ha a járőrvezető bármely okból szolgálatát folytatni képtelen lenne, úgy a parancsnokságot a legidősebb járőrtárs veszi át.

83. §.

A járőrvezető részére.

444. A járőrvezető a szolgálat szabályszerű és pontos végrehajtásáért valamint járőrtársának, illetve a járőr tagjainak cselekedetéért, magatartásáért és szolgálatteljesítéséért minden tekintetben felelős.

A járőrvezető kötelessége az is, hogy járőrtársát minden szolgálat során a gyakorlati szolgálatra, különösen pedig a nyomozásra gyakorlatilag oktassa, valamint a helyi és személyi ismeretekbe bevezesse.

Ha a szolgálat érdekében járőrtársától el kell válnia, akkor azt az általa teljesítendő szolgálatra oktassa ki és a szabályszerű magatartásra figyelmeztesse.

A járőrvezető szolgálatának tartama alatt, illetve mindaddig, míg ily minőségben működik — rendfokozatára való tekintet nélkül — a „járőrvezetői jelvény“-t tartozik viselni.

84. §.

Az őrparancsnokhelyettes részére.

445. Az őrparancsnokhelyettest — rendszerint a rangban legidősebb tiszthelyettest vagy altisztet — a vármegyei esendőrparancsnok nevezi ki.

Az őrsparancsnok helyettes az őrsre beosztott valamennyi csendőrnek előljárója.

Az őrsparancsnok helyettes kötelessége alárendeltjeit úgy a laktanyában, mint azon kívül és úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül fegyelmezni, oktatni és azoknak minden irányú magatartását ellenőrizni. Kötelessége minden oly jelenséget vagy körülményt, mely akár a szolgálatra, akár az őrs érdekeire hátrányos lehet, azonnal megszüntetni, illetve intézkedés végett őrsparancsnokának bejelenteni.

Az őrsparancsnok helyettes közvetlenül az őrsparancsnoknak van alárendelve, kit minden alkalommal helyettesíteni és minden teendőjében hathatósan támogatni tartozik. Az őrsparancsnok helyettes teendőit az őrsparancsnok állapítja meg.

446. Az őrsparancsnok távollétében kötelessége az őrsparancsnok összes teendőit ellátni, a szolgálatkezelést, az oktatást, az irodát vezetni, a pénztárt kezelni, a laktanyarendet fenntartani, az alárendelt legénységre felügyelni és minden nem halasztható intézkedést megtenni. Fontosabb, de halasztható ügyeket az őrsparancsnok bevonulásáig tartson függőben.

Ha az őrsparancsnok távolléte előreláthatólag harminc napnál tovább tart, az őrsparancsnok helyettes az őrsöt leltár szerint is átvenni köteles.

85. §.

Az őrsparancsnok részére.

447. A csendőrség szervezeti tagozásában a legkisebb egység az őrs, melynek parancsnokát a rangban következő és erre alkalmas rangosztályba nem sorolt havidijasok közül a csendőrkerületi parancsnok nevezi ki. A kinevezést, valamint az esetleges elmozdítást és felüggesztést állományparancsban kell tárgyalni.

Az őrsparancsnok közvetlenül a járásparancsnok helyettesnek, illetve a járásparancsnoknak van alárendelve.

Az őrsparancsnok az őrs állapotáért, alárendeltjeinek katonái és hivatásszerű elméleti és gyakor-

lati kiképzéséért és végül az örskörlet közbiztonságáért teljes mértékben felelős.

448. Az őrsparancsnok általában csak fontosabb szolgálatok teljesítésére van hivatva (utánportyázás, ellenőrzés, fontosabb esetek nyomozása, fontosabb felhívások teljesítése stb.)

Az őrsparancsnok az őrs vezetése körül felmerülő teendőket belátása szerint maga és helyettese között megoszthatja, az őrs vezetéséért azonban a helyettese által elintéztetteket illetőleg is felelős.

Az őrsparancsnok köteles örskörletének minden pontján legalább 8 hetenkint egyszer bárminő szolgálattal kapcsolatban megjelenni, oly tereptárgyaknál azonban, ahol a közbiztonsági viszonyok azt szükségessé teszik, gyakrabban is meg kell jelennie. Új őrsállomás elfoglalása esetén az örskörletet 4 hét alatt teljesen le kell portyáznia.

Az őrsparancsnok a közigazgatási és bírói hatóságokkal a szolgálati — és lehetőleg személyes — érintkezést állandóan tartsa fenn. Gondoskodják róla, hogy ezen hatóságok vezetői őt megismerjék és hogy a hatóságok vezetőit alárendeltjei szintén ismerjék. Ezen hatóságok főnökeit, valamint a büntető ügyek vezetésével megbízott bírót (vizsgálóbíró) ha ezek hivatják, felkeresni köteles.

450. A szolgálat végrehajtására szükséges rendelkezéseket az őrsparancsnok tartozik megtenni. Miután a szolgálat vezetéséért az őrsparancsnok felelős, azért annak meghatározása, hogy mikor, hova, mily feladattal és melyik esendőr vezényeltessék szolgálatba, teljesen az őrsparancsnok belátására van bízva. Az előljáró parancsnokságok az őrsparancsnok ezen jogába csak akkor avatkozzanak bele, ha azt tapasztalják, hogy az a szolgálatot nyilvánvalóan helytelenül kezeli, vagy e téren saját maga vagy valamelyik alárendeltje javára, vagy a szolgálat hátrányára szabálytalanságot vagy visszaélést követ el.

451. Az őrsparancsnoknak kötelessége alárendeltjeit, azok tulajdonságát, képességeit, használhatóságát stb. a legtüzetesebben megismerni. Kisérje figyelemmel alárendeltjeinek nemcsak szolgálati, hanem szolgálaton-

kívüli magatartását és magánéletét is, és ha e téren helytelenséget tapasztal, igyekezzék az illető csendőrt a helytelenségektől jóakarató figyelmeztetéssel visszatarítani, ha pedig az eredményre nem vezetne, a járásparancsnokságnak tegyen jelentést.

Kiváló gondot fordítson arra, hogy alárendeltjei szolgálaton kívül csakis csendőrhöz illő egyénekkel érintkezzenek és hogy szabad idejüket nemes szórakozással töltsék el.

Igyekezzék alárendeltjeit erkölcsös, józan, takarékos és vallásos életmódra nevelni, bennük a kötelességérzetet állandóan ébren tartani és a munkaszeretetet, valamint a szolgálat iránti érdeklődést fokozni. Nevelje alárendeltjeiben a bajtársi és hazafias érületet, a közszellemet és egyetértést, szoktassa azokat a lakossággal szemben előzékeny és tapintatos viselkedésre.

Anélkül, hogy gögös vagy sértően lekicsinylő magatartást tanusítana, kerülje az alárendeltjeivel való tulbizalmas pajtáskodást és tekintélyét azok előtt mindig óvja meg. Alárendeltjeit tegeznie szolgálaton kívül sem szabad.

452. Az őrparancsnok kötelessége őrsen a katonai rendet és fegyelmet fenntartani. Ha az őrön fegyelmi zavar fordul elő, arról a járásparancsnokságnak azonnal jelentést kell tennie. Oly csekélyebb jelentőségű, nem rosszakaratból elkövetett mulasztásokat, melyekből a szolgálatra kár vagy hátrány nem háramlott, jogosítva van örskihallgatáson oktató intéssel vagy dorgálással saját hatáskörében elintézni még azon esetben is, ha fegyelmi fenytő joggal nem ruháztatott fel. Ily elintézésekről a legközelebbi alkalommal a járásparancsnoknak szóbeli jelentést kell tennie.

Az őrparancsnok köteles gondoskodni arról, hogy alárendeltjei önképzésükkel állandóan és az előirt mérvben foglalkozzanak; tartozik azokat az erre nézve külön kiadott utasítások szerint oktatni és az időközben megjelent utasításokat, szabályzatokat, törvényeket, rendeleteket és parancsokat oktatás tárgyává tenni, hogy alárendeltjei azokkal és azoknak mikénti végrehajtásával mindig teljesen tisztában legyenek.

Különösen használjon fel minden alkalmat arra, hogy alárendeltjeit a gyakorlati közbiztonsági szolgálatban minél alaposabban kiképezze. Ezért szolgálatba lehetőleg mindig próbacsendőrt vagy oly csendőrt vigyen magával, aki a közbiztonsági szolgálatban még kevésbé jártas.

Vegyes őrökön, hol az őrparancsnok lovas, a gyalog próbacsendőrökkel is köteles szolgálatba menni.

Az őrparancsnok köteles örködni afőlött, hogy alárendeltjeinek egészsége épségben tartassék és hogy azok az egészség ápolására vonatkozó szabályokat betartsák.

Köteles alárendeltjeit szolgálatban az előirt módon és mérvben úgy éjjel mint nappal ellenőrizni.

453. Az őrparancsnok mindig törekedjék arra, hogy őrállomásának és őrskörletének társadalmában magának szolgálaton kívül is olyan helyzetet biztosítson, amely mindenki által becsült állásának megfelel. Helyes magatartás és viselkedés, valamint kellő tapintat és szerénység mellett ez — a tapasztalat szerint — mindig sikerül is anélkül, hogy az őrparancsnoknak magát valamely társaságra ráerőszakolnia vagy abban anyagi erejét meghaladó szerepet vinnie kellene.

454. Az őrparancsnok kötelessége gondoskodni arról, hogy a laktanyarend úgy a legénység, mint a laktanyában lakó összes egyének és azok családtagjai által betartassék, továbbá, hogy alárendeltjeinek fegyverzete, ruházata és szereléke, lovas őrökön a lovak és lószerevények is, továbbá az összes kincstári tárgyak és berendezések, valamint a laktanya állandóan jókarban legyenek, illetve a megrongálástól megóvassanak. Ennek ellenőrzése végett naponta szobavizsgát, hetenkint egyszer pedig — rendszerint szombaton — részletes laktanya-, ruha-, szerelék- és lóvizsgát köteles tartani.

Tartozik az érvényben levő gazdaszatkezelési utasítás határozványai szerint az őr gazdaszati teendőit is ellátni. Köteles felügyelni arra, hogy őrén a közzgazdálkodás az érvényben levő szabályok szerint vezetessék és hogy a közzgazdálkodási vagyion oly kedvező állapotban legyen, hogy a legénység mindig jó és bőséges étkezésben részesülhessen.

455. Ha valamely járőr egy bűncselekményt minden igyekezete dacára sem tudott kinyomozni, az őrsparancsnok kötelessége lehetőleg 24 órán belül pótnyomozást folyamatba tenni, mikor figyelme arra is terjedjen ki, hogy vajjon az eljárt járőr a nyomozást kellő lelkiismeretességgel folytatta-e le; ha vétkes mulasztást, vagy hanyagságot észlel, a tényállást állapítsa meg és a járásparancsnokságnak tegyen jelentést.

Az őrsparancsnok kötelessége gondoskodni arról, hogy ha az őrs összes legénysége szolgálatban van, az őrsiroda, őrspénztár és kamra kulcsa lepecsételten, a többi kulcsok enélkül az őrsfőzönőnek, vagy a laktanyában lakó saját, vagy valamely nős csendőr családtagjának, vagy pedig a községi előljáróságnak átadásának.

Az őrsparancsnok alárendeltjeinek, ha azt a szolgálat megengedi, havonkint 24 óra tartamára írásban kiállított eltávozási engedélyt adhat. A 24 óra két részletben és helyben is igénybevehető. Ugyanezen feltételek mellett az őrsparancsnok is állomását felsőbb engedély nélkül elhagyhatja. Az eltávozási- s engedély-jegyek minden hó végén a járásparancsnokságnak felterjesztendők.

Próbacsendőrök véglegesítésére nézve a próbaszolgálati idő letelte előtt egy hónappal a próbacsendőr szolgálati, erkölcsi, szellemi és testi alkalmasságára kiterjedő javaslatot tesz.

Ha nemzetiségi vidéken az őrsparancsnok örskörletének legelterjedtebb nemzetiségű nyelvét nem beszélné, köteles azt egy év alatt legalább a szolgálat igényeinek megfelelően elsajátítani és erre alárendeltjeit is ösztönözni.

456. Sok évi tapasztalat által igazolt, megdöntetlen tény, hogy ott, ahol az őrsparancsnok hivatása magaslatán áll, ahol alárendeltjeit lelkiismeretesen felügyeli és vezeti, szolgálatban és azonkívüli magatartásukat és magaviseletüket állandóan jóakarátú figyelemmel kíséri, helytelenkedést, rakoncátlanságot és különösen fegyelmetlenséget meg nem tűr és végül saját magatartása és magaviselete által alárendeltjeinek mintaképpül szolgál, ott zavar, kihágás és rendetlenség

csak a legritkább esetben fordul elő; ezért ott, ahol ilyesmi előfordul, a hibás csendőr felelőségre vonásán kívül mindig megállapítandó és megtorlandó az őrsparancsnok esetleges mulasztása is.

456. A különítményparancsnokra nézve ugyanazon szabályok érvényesek, melyek az őrsparancsnok számára előírva vannak.

86. §.

A járásparancsnokhelyettes részére.

457. Minden csendőrjárásparancsnoksághoz egy I. oszt. tiszthelyettes mint „Járásparancsnok helyettes“ van beosztva. A járásparancsnok helyettést a belügyminiszter nevezi ki.

A járásparancsnok-helyettes az őrsökön fenntartandó katonai rend és az oktatás tekintetében, továbbá közbiztonsági ügyekben és a hatóságokkal való személyes érintkezésben a járásparancsnok segédközege és mint ilyen az őrsparancsnokok közvetlen előljárója.

A járásparancsnok-helyettesnek ismernie kell a járás összes viszonyait, a járásban minél kiterjedtebb helyi és személyi ismerettel kell bírnia, ismernie kell az őrsök tevékenységét, a legénységet, egyeseknek, de főképen az őrsparancsnokoknak szolgálatban való használhatóságát és megbízhatóságát. E célból a járásparancsnok útmutatásai szerint a járás összes községeit és a járásparancsnok által kijelölt fontosabb tereptárgyait évenként leportyázni tartozik.

Az, hogy a járásparancsnok-helyettes havonta hány külszolgálati órát teljesítsen, megállapítva nincsen, de szem előtt kell tartani, hogy a járásparancsnok-helyettes nem irodai munka végzésére, hanem elsősorban az őrsök ellenőrzésére, a legénység oktatására és a közbiztonsági szolgálat gyakorlati irányítására van hivatva, mely hivatásának csak úgy tehet eleget, ha minél gyakrabban tartózkodik az őrsökön és a járásban.

A járásparancsnok-helyettes által teljesített külszolgálatról az Ügyviteli Utasítás I. részében előírt napló vezetendő. Másutt — pld. szolgálati könyvben —

a járásparancsnok-helyettes külszolgálatát nyilvántartani, vagy öt örjáratlappal ellátni nem kell.

458. Az örsökről beérkező fogalmazványokat ha otthon van, először ő vizsgálja át és azokon a szükséges megjegyzéseit röviden megteszi. Távolléte esetén a bűnügyi fogalmazványokba — hosszabb távolléte esetén csak a fontosabbakba — előjegyzéseinek kiegészítése végett az örsökön alkalmilag és utólag tekint be.

A járásparancsnok-helyettes a járás területéről egy zsebben hordható $\frac{1}{8}$ ívrét nagyságú előjegyzést vezet, melybe a kiderítetlen eseteket, a szokásos büntetéseket és gyanús egyéneket, a közbiztonsági szolgálattal kapcsolatos észleleteit, a járőr ellenőrzéseket és végül az örsparancsnokokra, vagy egyes esendőrökre vonatkozó megjegyzéseit örsönként elkülönítve feljegyzi.

459. Ha bármely okból szükséges, a járásparancsnok utasítására, vagy saját kezdeményezéséből is pótnyomozásokat, járőrellenőrzéseket (teljes, vagy részleges utánportyázást) és örsmeglepéseket foganatosít.

Nagyobbszabású bűncselekmények előfordulása esetén, továbbá kiderítetlenül maradt nagyobbszabású bűnesetek pótnyomozása végett a járásparancsnok parancsára a helyszínére kiszáll és a nyomozást mint irányító közeg ő vezeti. Vásárok, búcsuk vagy más népsokadalmak alkalmával, ha ott nagyobbszámú vagy több örsről összpontosított járőr jelenik meg, a járásparancsnok utasítására ezeket ellenőrzi és ha a járőrök egyesítése szükséges, a parancsnoklást ezek felett átveszi.

460. A járásparancsnokot, annak távollétében vagy hiányában, ő helyettesíti azon korlátozással, hogy az alább felsorolt ügyeket elintézni nem jogosult, hanem azokat a járásparancsnok rövidebb távolléte esetén neki fenntartja, hosszabb távollét vagy üresedés esetén pedig azokat a vármegyei esendőrparancsnokság által kijelölt valamely szomszéd járásparancsnokhoz esetleg a vármegyei esendőrparancsnoksághoz terjeszti elő.

Ily ügyek a következők:

1. Írásbeli feladatok készítése;
2. céllövészeti megtartása;

3. rendes szemlék megtartása;
4. utasítás ellenes vagy aggályos felhívások feletti határozat;
5. felülvizsgálandókról alosztályparancsnoki vélemény szerkesztése;
6. szabadság engedélyezése 48 órán túl;
7. minősítvényi táblázatok szerkesztése;
8. fontosabb kivizsgálások teljesítése;
9. titkos ügyek elintézése;
10. a járásparancsnokságnál felvett szemlelelet lemásolása.

A járásparancsnok helyettes a járásparancsnok által irodai teendőkre — fogalmazási teendők kivételével — amennyiben más szolgálati elfoglaltsága nincsen, felhasználható, de ezzel őt hivatásszerű egyéb kötelességeitől elvonni nem szabad.

87. §.

A járásparancsnok részére.

461. A járásparancsnok alárendelt örseinek alosztályparancsnoka.

A járásparancsnok minden tekintetben a vármegyei esendőrparancsnoknak van alárendelve és azt hivatásának teljesítésében támogatni köteles.

A járásparancsnok feladata alárendelt örseit a közbiztonsági és a belszolgálat tekintetében ellenőrizni és irányítani; alárendelt legénységét fegyelmezni, oktatni, nevelni és általában mindazon katonai természetű teendőket ellátni, melyek reá mint alosztályparancsnokra háramlanak.

A közbiztonsági szolgálat ellátásában, az örsök általános működésében, az örsparancsnokok vagy egyes esendőrök magatartásában, fegyelmeztségében, képzettségében és egyáltalában az egész alosztály összállapotában észlelt minden olyan hiányosságért, amely a kellő fegyelmezés, oktatás vagy ellenőrzés hiányára vall, elssőorban a járásparancsnok felelős.

462. A járásparancsnok személyében felelős azért, hogy alárendelt őrsparancsnokai a szolgálatot szigoruan a fennálló utasítások és rendelkezések szerint és minden tekintetben célirányosan vezessék, valamint, hogy a szolgálatkezeléssel kapcsolatos minden visszaélésnek intenzív ellenőrzés által már eleve eleje vétessék. Ezért a járásparancsnoknak alárendelt örsei fölött állandó és a legapróbb részletekre is kiterjedő ellenőrzést kell gyakorolnia.

A járásparancsnok köteles elsősorban a helyettesét, másodsorban pedig az őrsparancsnokokat jó oktatókká kiképezni és gondoskodni arról, hogy azok úgy az utasításokból, mint esetenként kiadott rendelkezésekből folyó minden irányú teendőikkel mindig teljesen tisztában legyenek.

A járásparancsnoknak minden egyes alárendeltjét, annak egyéni tulajdonságait, magánviszonyait, használhatóságát, képességeit és megbízhatóságát tökéletesen ismernie kell.

463. Az, hogy a járásparancsnok mint tiszt a közbiztonsági szolgálat teljesítésében részt nem vehet, nem jelenti azt, hogy ő az őrsök közbiztonsági tevékenységének csupán felelősség nélküli szemlélője legyen, ellenkezőleg, a járásparancsnok a közbiztonság állapotáért is felelős annyiban, hogy területén aránytalanul sok kiderítetlen esetnek, a csendőrség működése elleni gyakori panaszoknak, a megelőző szolgálat hiányára valló meglepetésszerű és nagyobbarányú közbiztonsági zavarnak stb. előfordulnia nem szabad, mert neki a területén előforduló minden, a közbiztonsági szolgálatot érintő eseményről vagy jelenségről idejekorán tudnia kell és így a fenti vagy ahhoz hasonló állapotokat és jelenségeket a jogában álló intézkedéseknek helyesen és idejekorán való megtétele által megelőznie vagy elhárítania módjában áll.

464. A csendőrség tekintélyének és jóhírnevének megőrzésére különös gondot fordítson. Hatóságoknak és magánosoknak a csendőrség iránti véleményét állandóan puhatolja és igyekezzék az esetleg felmerülő jogos kifogások okait azonnal kiküszöbölni. Saját magatartását illetőleg mindig tartsa szem előtt, hogy — különö-

sen ott, ahol ő a tisztikar egyedüli képviselője — fokozott megfigyelésnek és megítélésnek van kitéve.

A járásparancsnok kötelessége helyettesét a szükséges teendőkre oly mérvben kiképezni, hogy az őt távollétében kellőleg helyettesíteni képes legyen.

Lovas örsökkel bíró járásparancsnok igyekezzék a lovas szolgálatban való jártasságát állandóan tökéletesíteni, alárendeltjeit a lovaglásban és lóügyi ismeretekben továbbképezni és általában a szolgálati lovak kezelésére és ápolására nézve fennálló szabályok pontos betartására állandó felügyeletet gyakorolni.

Szemléinek mikénti megtartását illetőleg a szemleutasítás határozványai a mérvadók.

465. Általános jellegű figyelmeztető parancsokat a járásparancsnok kiadni nem jogosult, hanem evégből, ha arra szükség van, a vármegyei csendőrparancsnoksághoz kell fordulnia.

A járásparancsnoknak évente legalább egyszer járásának minden községében meg kell jelennie.

Időnkint — rendszeren szemlével vagy más kiszállással kapcsolatban, de ha szükséges, a vármegyei csendőrparancsnokság engedélyével külön ezen célból eszközölt kiszállás útján is — a külszolgálatban álló járőröket, elsősorban helyettesét és az örsparancsnokokat ellenőrizze.

A járásparancsnok az általa állomáshelyén kívül teljesített szolgálatokról, valamint állomásáról való távollétéről az Ügyviteli Utasítás II. részében előírt naplót tartozik vezetni.

466. A járásparancsnok az illetékes katonai és polgári hatóságokkal a hatásköréhez tartozó ügyekben állandó és közvetlen írásbeli és személyes érintkezést tartson fenn.

467. Az örsök által átvizsgálás végett hetenkint felterjesztett őrjáratilapokat, fogalmazványokat, felhívásokat és egyéb ügyiratokat átvizsgálja és esetleges megjegyzéseivel ellátva az örsöknek visszaadja.

Az őrjáratilapok, fogalmazványok, felhívások és egyéb ügyiratok ellenőrzésének a következőkre kell kiterjednie:

a) Örjáratilapoknál: a szolgálat előírása helyes-e, leportyázott-e a járőr minden előirt tereptárgyat és ez kellőképen bizonyítva van-e, nem vett-e a járőr a megengedettnél több, vagy a teljesítményhez képest túlsok időt igénybe, ha igen, ez kellőleg indokolva van-e; az egyes távolságoknak és a szolgálat ösztartamának kiszámítása helyes-e; a pihenők tartama az előirt időt nem haladta-e meg; az ellenőrzés helyesen történt-e, a járőr feladatát helyesen oldotta-e meg és hogy az illetékes szolgáltil órák száma helyesen számíttatott-e ki?

b) Hatósági felhívásoknál: a kibocsátó hatóság felhívásra jogosítva van-e, a felhívás nem szabálytalan-e, annak teljesítése a csendőrség feladatát képezi-e, a felhívás kellő időben, vagy ha az időhöz kötve nem volt, nem túlkésőn lett-e teljesítve, a felhívás teljesítése megfelelő volt-e és ez kellően igazolva van-e?

c) Bűnügyi feljelentések fogalmazványainál: az abban tárgyalt ügy a csendőrség hatáskörébe tartozik-e, a jelentés megfelelő helyre tétetett-e, nem indíttatott-e meg a nyomozás indokolatlan késedelemmel, az eset tényállása tisztán áll-e, az kellő részletességgel és kellő tárgyilagossággal van-e leírva, valamennyi terhelő és mentő tanu ki lett-e kérdezve, ki van-e a cselekmény annyira derítve, hogy az eset kiderítettnek vétessék, az esetleg megtartott házkutatás, illetve foganatosított elővezetés, elfogás stb. a törvény és a jelen utasítás hivatkozott szakaszai alapján vagy más törvények és szabályzatok alapján jogosult volt-e, a bűnjelek kezelése szabályszerű volt-e, nem követett-e el a járőr a nyomozás folyamán tiltott cselekményt, a statisztikai adatok helyesek-e, a bűncselekmény minősítése megfelelő-e és hogy a hivatkozott törvény helyes szakasza vétetett-e minősítés alapjául.

Az örsokról beérkezett összes fogalmazványokat a járásparancsnok nemesak tartalmi szempontból, hanem alaki szempontból is elbíralni köteles. Különös gondot fordítson arra, hogy a felterjesztett fogalmazványok gondos és szép irással irassanak, mondatszerkesztésük és fogalmazásuk nyelvtanilag is helyes legyen, mert elsősorban a fogalmazványok részletes ellenőrzése útján

tudja alárendeltjeit a helyes írásra és fogalmazásra megtanítani.

468. Az őrsök létszámának kiegészítését, megerősítését, vagy az e célból szükséges vezénylések elrendelését a járásparancsnok a vármegyei csendőrparancsnokságtól kéri. Javaslatot tehet az őrsök létszámának megváltoztatására, őrsök (különítmények) felállítására, áthelyezésére, megszüntetésére, lovasítására vagy gyalogosítására és végül állandó járőrök kirendelésére.

A járásparancsnoknak a járás részletes térképével ellátva kell lennie, melybe az őrsök állomáshelyein, továbbá a járás és az őrskörletek határain kívül az őrsállomásokot és a térképen fel nem tüntetett tereptárgyakat berajzolni tartozik.

469. A járásparancsnok helyettesének és az őrsparancsnoknak meghallgatása mellett az őrsparancsnok-helyettesek kinevezésére, úgyszintén az arra alkalmas egyéneknek az őrsparancsnokképző tanfolyamba való bevezénylésére javaslatot tesz.

Javaslatot tehát továbbá kitüntetésre, megdicséresre, jutalmazásra, segélyezésre és áthelyezésre, véleményt ad az előléptetési sorban levőkről, megbízhatatlanoknak bizonyult őrsparancsnokok és őrsparancsnok-helyettesek elmozdítását javasolhatja és végül a felülvizsgálandókról ő szerkeszti meg az alosztályparancsoki véleményt.

Alárendeltjeinek 14 napig terjedő szabadságot engedélyezhet.

470. Az őrsök közigazdálkodásának szabályszerű és célirányos vezetését ellenőrizni és általában a legénység jólétének előmozdításában tőle telhetőleg közreműködni köteles.

Gazdászatkezelési ügyködése csak a legszükségesebbre terjed. Úgy ezen, mint általános irodai teendői külön utasításban vannak szabályozva.

A járásparancsnok állomáshelyét kéthetenként egyszer legfeljebb 24 óra tartamára felsőbb engedély nélkül is elhagyhatja, tartozik azonban azt a Szolg. Szab. I. rész, 260. pontja alapján a vármegyei csendőrparancsnokságnak előzetesen és rövid úton bejelenteni.

471. A járásparancsnok helyettesét az alárendelt örsök meglepésére, nyomozások és pótnyomozások megajtására, külszolgálatban álló vagy összpontosított járőrök ellenőrzésére a szükséghez képest bármikor kirendelheti.

472. Ha a járásparancsnoksághoz a járásparancsnokon kívül még egy alantos tiszt van beosztva, úgy annak teendőit a járásparancsnok határozza meg. Minden oly ténykedésre, melyre a járásparancsnok kiszállani jogosult vagy köteles, ugyanazon szabályok szem előtt tartása mellett a beosztott tisztet is kirendelheti, hacsak a járásparancsnok személyes kiszállása elrendelve nem lett, vagy ha a személyes kiszállást a végzendő ténykedés fontossága meg nem követeli. A járásparancsnokot ily esetben távolléte alatt a beosztott tiszt helyettesíti.

Ha a járásparancsnoksághoz a járásparancsnokon kívül más tiszt beosztva nincsen, vagy nem áll rendelkezésre, úgy szükség esetén a járásparancsnoknak egy tiszt által való helyettesítése iránt a vármegyei csendőrparancsnokság, illetve ennek kérelme alapján a csendőrkerületi parancsnokság intézkedik. A járásparancsnokhelyettes a járásparancsnok helyettesítésével csak ideiglenesen és csak akkor bízható meg, ha ezen célra tiszt nem áll rendelkezésre.

88. §.

A nyomozószakasz parancsnok részére.

473. A nyomozószakasz parancsnok a különleges szolgálat teljesítésére hivatott kerületi nyomozó szakasz parancsnoka és mint ilyen az alosztály parancsnok jogaival és kötelességeivel bír.

A nyomozószakasz parancsnok személyi és fegyelmi tekintetben közvetlenül a kerületi segédtisztnek, míg szolgálati tekintetben közvetlenül a kerületi parancsnokságnak van alárendelve.

A nyomozószakasz parancsnok kötelessége a kerület területén a különleges szolgálatot jelen utasítás és a kerületi parancsnokságtól vett rendelkezések alapján

vezetni és irányítani. Ő jelöli ki esetenként a különleges szolgálatba kivezényelendő csendőröket és azokat minden egyes esetben személyesen tartozik eligazítani.

474. A nyomozószakasz parancsnok egyuttal a kerületi parancsnok közbiztonsági előadója is s mint ilyennek kötelessége a kerület általános, valamint egyes helyein vagy vidékein fennálló különleges közbiztonsági viszonyait alaposan és részletesen megismerni, hogy szükség esetén azonnal és helyesen intézkedni tudjon. Nevezetesen ismernie kell a kerület fontosabb helységeinek fekvését, azok vasuti vagy más összeköttetéseit, az egyes helyek vagy vidékek lakosságának természetét, hajlamait és tulajdonságait; ismernie kell az állami vagy társadalmi rendre vagy a közbiztonságra káros vagy veszélyes mozgalmakat, azok kiinduló helyeit és szálaít, ismernie kell mindazon egyéneket, kik azzal gyanusíthatók, hogy az ily mozgalmakat szítják vagy vezetik, ezek lakóhelyét és összeköttetéseit, ismernie kell a kerület területén előfordult nagyobb szabásu kiderítetlen büntetteket valamint a súlyos büntettekkel alaposan gyanusítható egyéneket, viszont mindazokat is, kik neki puhatolásoknál segítségére lehetnek stb., mert mindezek alapos ismerete nélkül feladatának megfelelni nem képes.

Ezeken kívül kötelessége alárendeltjeit fegyelmezni, oktatni, nevelni és általában mindazon teendőket is ellátni, melyek reá mint alosztály parancsnokra háramlanak.

475. A nyomozószakasz parancsnok felelős azért, hogy a kerület területén a különleges szolgálat minden tekintetben kifogástalanul és célirányosan vezettessék. főleg pedig, hogy az örs- és járásparancsnokságok különleges szolgálat kivezénylése iránti kérelmei azonnal teljesíttessenek, illetve hogy ott, ahol arra szükség van, különösen pedig több örs területére kiterjedő nyomozásokhoz, ily szolgálatot saját kezdeményezéséből is azonnal kivezényeljen. Saját kezdeményezésből eszközölt kivezénylésről azon örs- és járásparancsnokságok, melyeknek területén a kivezényelt egyének működni tartoznak, a kivezényléssel egyidejűleg értesítendő.

476. A nyomozószakasz parancsnok ismerje minden alárendeltjének egyéni tulajdonságait, magánviszonyait, használhatóságát, megbízhatóságát, valamint mindazon különös ismereteit vagy képességeit, melyeket a különleges szolgálatban a szolgálat javára értékesíthet.

Tekintettel arra, hogy a különleges szolgálat követelményei az egyenruhában teljesített szolgálat követelményeitől lényegesen eltérnek, a nyomozószakasz parancsnok igyekezzék alárendeltjeit a polgári ruhában való mikénti magatartásra, a feltűnés nélküli viselkedésre, valamint a különleges szolgálati teendőkre nézve minél alaposabban kiképezni.

A foglalkozás ideje alatt a katonai és csendőri kiképzés fokozott mértékben veendő elő, nehogy a különleges szolgálatot teljesítő egyének egyrészt huzamosabb távollétük miatt, másrészt pedig a polgári ruha viselése folytán katonai és csendőri értékükből veszítsenek.

477. A nyomozószakasz parancsnoknak a különleges szolgálat teljesítésében személyesen résztvennie nem szabad, tevékenysége legfeljebb az ellenőrzésre szorítkozzon, melyre, ha azt állomáshelyén kívül teljesíti, a kerületi parancsnokság rendeli ki.

A nyomozó szakasz állományába tartozó csendőrök szolgálata szolgálati könyv alapján vezénylendő. A szolgálati könyvet mint egyáltalán a nyomozó szakasz irodai teendőit a szolgálatvezető vezeti.

A nyomozó szakaszparancsnoknak a szomszédos nyomozó szakaszparancsnokságokkal, a kerület területén levő örs- és járásparancsnokságokkal, valamint a kerület területén levő királyi ügyészségekkel, közigazgatási és rendőri hatóságokkal állandó összeköttetést kell fenntartania. Úgy ezekkel, mint minden más hatósággal és parancsnoksággal közvetlenül levelez.

478. A különleges szolgálatból bevonult egyének által felterjesztett naplókát és jelentéseket a nyomozó szakaszparancsnok átvizsgálja és azokra észrevételeit — közös oktatás alakjában — szóbelileg megteszi.

A nyomozó szakaszparancsnok javaslatot tehet egyes csendőröknek a különleges szolgálat teljesítése alól való felmentésére, viszont kérheti egyes csendőröknek különleges szolgálatra való alkalmazását is, mely

utóbbi esetben döntés előtt az illető csendőr előljáró parancsnokságainak véleménye előzetesen kikérendő.

A nyomozó szakaszparancsnok a ki nem különített alosztályparancsnok fegyelmi fenyítő jogával van felruházva. Alárendeltjeinek 14 napig terjedhető szabadságot engedélyezhet.

479. A nyomozószakasz parancsnok gondoskodni köteles arról, hogy a különleges szolgálatban álló egyének ezen szolgálatuk tartama alatt gyakorta ellenőriztessenek. Ily ellenőrzés foganatosítására rendszerint azon őrs- vagy járásparancsnokság utasítandó, illetve kérendő fel, amelynek területén a különleges szolgálat teljesítetik, szükség esetén azonban ellenőrzésre a szolgálatvezető vagy annak helyettese is kivezényelhető.

480. Minden nyomozószakaszhoz egy első- vagy másodosztályú tiszthelyettes van szolgálatvezetői minőségben beosztva. A szolgálatvezető kötelességei a szolgálat vezénylését, a legénység oktatását, fegyelmezését és nevelését illetőleg az őrsparancsnokéival azonosak, különben pedig a nyomozó szakaszparancsnok utasításai szerint jár el. A különleges szolgálat teljesítésében — az ellenőrzést kivéve — rendszerint nem vesz részt — szükség esetén azonban ő is kivezényelhető.

A napirendet és a legénység foglalkoztatását illetőleg a nyomozó szakaszra nézve ugyanazon határozványok érvényesek, melyek az őrsök számára előírva vannak.

89. §.

A vármegyei csendőriskola parancsnok részére.

481. A vármegyei csendőriskola parancsnok a csendőrök kiképzésében és továbbképzésében a vármegyei csendőrparancsnok segédközege, kinek minden tekintetben közvetlenül van alárendelve.

A vármegyei csendőriskola-parancsnok kötelessége a fennálló utasítások és a vármegyei csendőrparancsnok parancsai szerint a csendőrséghez toborzott újonc próbacsendőröket újonckiképzésben, a vármegyei csendőriskolába vezényelt és katonailag kiképzett próbacsendőröket első elméleti kiképzésben része-

síteni, az örsökről a vármegyei csendőriskolába vezényelt rangosztályba nem sorolt havidíjasokat, altiszteket és csendőröket pedig ugy elméletileg, mint gyakorlatilag továbbképezni.

Az oktatás menetét a vármegyei csendőriskola-parancsnok irányítja és annak eredményéért személyesen felelős.

482. Minthogy a vármegyei csendőriskola különböző előképzettségű és gondolkodású egyénekből áll, a legénységgel való állandó foglalkozás pedig a közbiztonsági szolgálat által korlátozva nincsen, itt van a legjobb alkalom az oktatással párhuzamos nevelésre, ferde szokások és téves felfogások kiirtására, a hazaszeretet és a csendőrnél nélkülözhetetlen közszellem és egyetértés, valamint a testület és hivatás iránti szeretet megszilárdítására. Ez képezi a vármegyei csendőriskola-parancsnok egyik legfontosabb kötelességét.

Tekintettel arra, hogy a vármegyei csendőriskola karhatalmi alakulatot is képez, a vármegyei csendőriskola parancsnok kötelessége arról gondoskodni, hogy az iskola szükség esetén bármikor menetkész állapotba helyezhető, a legénység pedig karhatalmi szolgálatra mindig alkalmazható legyen.

483. Kötelessége arról gondoskodni, hogy az arra alkalmas rangosztályba nem sorolt havidíjasokból a szükséges segédoktató személyzet kiképeztessék és hogy szükség esetére ily segédoktatókból a vármegyei csendőrparancsnokság állományában megfelelő tartalék álljon rendelkezésére.

A vármegyei csendőriskola-parancsnok irodai és gazdaságkezelési teendői csak az elkerülhetetlenül szükséges mérvre szorítandók. Gazdasági tekintetben a vármegyei csendőriskola a vármegyei gazdasági hivatalhoz van utalva.

484. A vármegyei csendőriskola parancsnok az alosztályparancsnok jogaival és kötelmeivel bír, és őt a fegyelmi fenyítő hatalom gyakorlása, továbbá szabadságok és szolgálatmentességek engedélyezése tekintetében ugyanazon jogok illetik meg, mint a járásparancsnokot.

A vármegyei csendőriskola-parancsnoknak jogában áll a csendőrségi szolgálatra akár erkölesi, akár pedig szellemi fogyatkozás miatt alkalmatlannak bizonyult próbacsendőrök elboesátása iránt javaslatot tenni.

485. Ha a vármegyei csendőriskolához oktató-tisztek vannak beosztva, úgy ezek, valamint a segéd-oktatók teendőit a vármegyei csendőriskola-parancsnok állapítja meg. A segédoktatók az irodai teendők végzésére — szükség esetén felváltva — igénybe vehetők.

A legénység oktatását és kiképzését érintő határozványok az „Oktatási és Kiképzési Utasítás“-ban vannak lefektetve.

Időnkint felállított különleges legénységi tanfolyamok parancsnokaira nézve a vármegyei csendőriskolaparancsnok részére előírt határozványok mérvadóak.

90. §.

A kerületi és vármegyei segédtsízt részére.

486. A segédtsízt parancsnokának, ennek távollétében a parancsnok helyettesének, első segédközége és előadója. Minden tekintetben közvetlenül parancsnokának van alárendelve.

Benne szilárd, nyílt jellemmel egyesülve legyen a fáradhatatlan szorgalom, alapos rendszeret, tapintat, szakismeret, érett ítélet és titoktartás, mert fontos bizalmi állásánál fogva csakis e tulajdonságok mellett képes parancsnokát támogatni és őt minden irányban helyesen tájékoztatni. A segédtsízt minden általa jelentett olyan adat helyességéért, melynek alapján parancsnokának valamely ügyben döntenie kell, személyesen felelős.

A segédtsízt gondoskodik róla, hogy a parancsnokság címére érkezett minden ügydarab a kellő időben átvétessék, a sürgős ügyek azonnal, egyéb ügyek pedig parancsnok által meghatározott időben a parancsnok elé terjesztessenek és annak elhatározása kikéressék.

A fogalmazó tisztek munkakörét a segédtsízt meghallgatásával a parancsnok határozza meg, a segédmunka

kásokét pedig a segédtiszt. A beérkezett ügyeket feldolgozás végett ő osztja ki.

487. Gondoskodik arról, hogy az irodai ügykezelésre vonatkozó szabályok pontosan betartassanak, a kiadványok kellő időben továbbíttassanak, továbbá, hogy az ügymenetben fennakadás ne álljon be és hogy indokolatlan hátrálék ne keletkezzék. Ügyiratok elintézésében a segédtiszt rendszerint nem vesz részt.

Felelős, hogy a beadványok és a felsőbb helyre előterjesztendő jelentések határidői pontosan betartassanak.

A segédtisztnek a parancsnokságnál megforduló minden ügyről alaposan tájékozva kell lennie, azért őt a parancsnokság többi, neki alá nem rendelt előadói is az ügykörükbe tartozó minden fontosabb ügyről állandóan tájékoztatni tartoznak.

488. A segédtiszt őrzi meg és tartja nyilván a parancsnok által reábízott és titkos kezelést igénylő ügyiratokat, szolgálati könyveket és egyéb tárgyakat, köteles továbbá a hivatalos pecsét- és címnyomó biztos megőrzéséről is gondoskodni, hogy azokkal visszaélés ne történjék.

Kihallgatások alkalmával, ha csak parancsnoka másként nem intézkedik, mindig jelen kell lennie.

A parancsnokság által kiadandó parancsokat a segédtiszt állítja össze, aki felelős azért, hogy minden intézkedés vagy értesítés a parancsokban idejekorán megjelenjen.

489. A segédtiszt a hozzá beosztott fogalmazó tiszteknek és segéd munkásoknak közvetlen előljárója, ez utóbbiak felett a fegyelmi fenytő jogot az alosztályparancsnokot megillető mérvben gyakorolja. A parancsnoksághoz beosztott esendöröknek 14 napig terjedhető szabadságot engedélyezhet.

A kerületi segédtiszt a kerületi nyomozószakaszparancsnok közvetlen előljárója is. A nyomozószakaszszal szemben fennálló kötelmei a vármegyei esendörparancsnok kötelmeivel megegyeznek és a fegyelmi fenytő hatalmat a nyomozó szakaszba beosztott egyénekkel szemben a ki nem különített osztályparancsnokot megillető terjedelemben gyakorolja.

91. §.

A vármegyei csendőrparancsnok részére.

490. A vármegyei csendőrparancsnok osztályparancsnok és a csendőrkerületi parancsnoknak van közvetlenül alárendelve.

A vármegyei csendőrparancsnok feladata alárendelt alosztályainak különösen pedig a járásparancsnokoknak működését ellenőrizni, a közbiztonsági és belszolgálat szabályszerű és célirányos kezelése felett őrködni, illetve ezen szolgálatokat felsőbb fokban irányítani, az ide vonatkozó utasítások és szabályzatok pontos betartása fölött őrködni, a legénység intenzív és egyöntetű oktatását és kiképzését felügyelni illetve vezetni és végül gazdasági hivatala útján parancsnokságának gazdasági ügyeit ellátni.

A vármegyei csendőrparancsnoknak jogában áll bármikor ott megjelenni, vagy alárendelt tisztjeit oda kirendelni, ahol azt akár közbiztonsági intézkedések akár pedig fegyelmi tekintetek szükségessé teszik. Ily kirendelésekből felmerülő költségek felszámítására az engedélyt ő adja meg, saját személyére nézve pedig az erre vonatkozó engedélyt a kerületi parancsnokságtól utólag kéri.

A szolgálat menetének ellenőrzése, valamint a járásparancsnokok működésének felülbíráhatása végett a vármegyei csendőrparancsnok havonta legalább két órs egy heti összes fogalmazványait és őrzárati lapjait — a járásparancsnok által történt átvizsgálásuk után — kémpróbaszerűen bekövetelni és részletesen felülvizsgálni köteles.

491. A vármegyei csendőrparancsnok gondoskodik arról, hogy a rendelkezésre álló legénységi létszám az őrsökön, valamint a vármegyei csendőriskolában a rendszeresített létszám szerint osztassék el, valamint, hogy az őrsökön keletkezett létszámhiányok a lehetőséghez képest azonnal pótoltassanak, továbbá arról is, hogy nagyobb arányú és a közbiztonságot veszélyeztető mozgalmak, zavargások vagy lázongások esetében a szükséges karhatalmi erő kellő időben és helyen rendelkezésre álljon.

A szolgálat érdekében a polgári hatóságokkal és katonai parancsnokságokkal közvetlen írásbeli és személyes érintkezést tart fenn és a kölesönös együttműködést és egyetértést biztosítja.

492. Eszközli a próbacsendőröknek az örsökre való beosztását és — az örsparancsnokok kivételével — valamennyi rangosztályba nem sorolt havidijas, altiszt és csendőr beosztását, áthelyezését és vezénylését parancsnokságának területén belül. Az örsparancsnokok áthelyezése iránt az illetékes járásparancsnok meghallgatásával a kerületi parancsnokságnak javaslatot tesz.

Ezen beosztásnál és áthelyezésnél figyelemmel legyen a nyelvismeretre, vidékismeretre, valamint arra, hogy senki se jusson oly állomásra, hol alkalmazása bármely okból a szolgálatra hátrányos volna. (Lásd 28 pont). Figyelemmel kell lennie továbbá arra is, hogy minden örsön alkalmas örsparancsnok helyettes és megfelelő számú járőrvezető álljon rendelkezésre.

A bevonult próbacsendőröket az idevonatkozó szabályok szem előtt tartásával ő esketi fel. Ő nevezi ki az örsparancsnok helyetteseket és ezt alosztályaival közli.

A vármegyei csendőrparancsnok elsősorban felelős azért, hogy alárendeltjei kizárólag rendszeresített helyeken alkalmaztassanak, valamint, hogy a legénység a közbiztonsági szolgálattól semmiféle címen el ne vonassék.

493. A vármegyei csendőrparancsnok összes alárendeltjeinek a csendőrségi szolgálatban szükséges kiképztetéséért valamint a katonai rend és fegyelem fenntartásáért személyesen felelős. Akár saját kezdeményezésére, akár pedig alárendelt járásparancsnokainak javaslatára jogában áll általános figyelmeztető parancsokat kiadni.

A közbiztonsági szolgálatban vagy egyébként szerzett kiváló érdemek elismerése érdekében tiszteknek és legénységnek megdicsérésére vagy kitüntetésére különös méltánylást érdemlő esetekben pedig segélyezésére a kerületi parancsnoksághoz javaslatot tenni jogosult.

Ő válogatja ki és hozza javaslatba az örsparancsnokképző tanfolyam hallgatására alkalmas altiszteket és

azoknak a tanfolyamba való bevezénylését a kerületi parancsnokságnak javasolja.

A próbacsendőrök véglegesítésére nézve hozzáérkezett előterjesztéseket alapos bírálat alá venni tartozik és amennyiben a próbacsendőr véglegesítésre alkalmas, a véglegesítésre, ellenkező esetben leszerelésére javaslatot tesz.

494. A Szolgálati Szabályzat I. rész. 174. pontjában megnevezett egyének részére korlátlan kimaradási engedélyt adhat, de azt indokolt esetben bizonyos időre vagy végleg el is vonhatja.

Tisztek részére 14 napi, rangosztályba nem sorolt havidijasok, altisztek és csendőrök részére 6 heti szabadságot engedélyezhet. Az általa engedélyezett tiszti szabadságok tartamát és megkezdését a kerületi parancsnokságnak havonként bejelenti.

A katonai — és katonai kórház — parancsnokságokkal esetleg polgári kórházakkal történt előzetes megállapodás után ő jelöli meg azon kórházakat, ahová az egyes alosztályok beteg legénysége átadandó. A vármegye területén levő kórházakban ápolt csendőregyeneket időnkint személyesen látogassa meg, vagy ezt alárendelt tisztjei által végeztesse.

Ha valamely alárendelt járásparancsnoksága élén tiszt nem lenne, vagy ha a tiszti parancsnok járása vezetésében tartósan akadályozva lenne, a vármegyei csendőrparancsnok jelöli ki azt a tiszti járásparancsnokot, aki az ily járás tiszti elintézést igénylő ügyeit elintézi.

A vármegyei csendőrparancsnok gondoskodik arról, hogy alárendelt alosztályai a csendőrséget érintő vagy a csendőrség által teljesítendő szolgálatra vonatkozó törvényekkel, rendeletekkel, szabályrendeletekkel, parancsokkal és hivatalos lapokkal valamint a szükséges oktatási segédletekkel elláttassanak.

A vármegyei csendőrparancsnok intézkedik a felülvizsgálati eljárás megindítására, a felülvizsgálandó legénységnek a bizottság előtt való megjelenése, valamint a felülvizsgálatokhoz csendőrtiszt kirendelése iránt.

Lovas örsökkel bíró vármegyei csendőrparancsnokok kötelességei a lovas szolgálatot illetőleg azonosak

a járásparancsnokéval azon különbséggel, hogy e tekintetben járásparancsnokait is ellenőrizi és irányítja.

495. Ámbár a vármegyei esendőrparancsnok gazdasági ügyekkel közvetlenül nem foglalkozik, mégis köteles ellenőrizni azt, hogy alárendeltjei illetményeiket és ruházatukat az előirt időben és mennyiségben hiánytalanul megkapják, valamint, hogy a kincstári javak, különösen pedig lovak, a ruházat, fegyverzet és felszerelés mindig kifogástalan állapotban legyenek és szabályszerűen gondoztassanak. E tekintetben a vármegyei esendőrparancsnok a gazdasági hivatal fölött ellenőrzést gyakorol. Hasonlóképen felelős a vármegyei esendőrparancsnok a gazdasági hivatal katonai rendjének fenntartásáért is.

92. §.

A beosztott törzstiszt részére.

496. A beosztott törzstiszt a esendőrkerületi parancsnokság törzséhez tartozik és közvetlenül a esendőrkerületi parancsnoknak van alárendelve. A beosztott törzstisztek rangidősebbike a „csendőrkerületi parancsnok helyettes“, kit ezen minőségébe a belügyminister nevez ki.

A parancsnokot távollétében a helyettes, ennek távollétében a beosztott törzstiszt helyettesíti.

A beosztott törzstiszt kötelessége a esendőrkerületi parancsnokot hivatásának minden ágazatában határozatosan támogatni és a parancsnok által részére kijelölt munkakört, illetve az esetleges különleges alkalmazással járó különös teendőket ellátni.

497. A parancsnok helyettesítése esetén annak jogai és kötelességei a beosztott törzstisztre szállanak át, kivéve azon fontosabb ügyeket, melyeknek elintézését a parancsnok magának tartotta fenn.

A esendőrkerületi parancsnok helyettes gyakorolja vétségek esetében a rangosztályba nem sorolt havidíjasok, altisztek és esendőrök felett az illetékes parancsnoki jogot.

93. §.

A csendőrkerületi parancsnok részére.

498. A csendőrkerületi parancsnok összes alárendelt alakulatainak csapatparancsnoka és közvetlenül a m. kir. csendőrség felügyelőjének van alárendelve.

A csendőrkerületi parancsnok kötelessége a katonai és hazafias szellem ápolása, a közszellem emelése, a fegyelem fenntartása, a katonai gazdasági és belügyek felsőbb fokon való igazgatása és a közbiztonsági szolgálatnak a szabályok és törvények keretén belül való pontos ellátása, végül a teljes egyöntetűségnek minden tekintetben való biztosítása. Teendőinek ellátásában a beosztott törzstisztek, a segédtiszt és az előadók támogatják. A szolgálat érdekében a közvetlen támogatására hivatott törzstiszteket a parancsnokságnál előforduló eseményekről és ügyekről tájékoztatni, fontosabb esetben véleményüket meghallgatni és velük minden lényegesebb rendelkezését és intézkedését közölni tartozik.

Összes rendelkezései oly keretben mozogjanak, mely az alárendelt parancsnokokat az őket megillető felelősséghez és önállósághoz szoktatja és a jelen utasítás által biztosított hatáskörüket nem sérti.

499. Köteles a tisztikart katonai, tudományos és társadalmi tekintetben vezetni, a tisztek továbbképzésére megfelelő befolyást gyakorolni és e tekintetben beosztott törzstisztjeinek közreműködését is igénybe venni.

Igyekezzenek minden egyes tisztnek előképzettségét, tehetségét és személyes tulajdonságait megismerni; azok érdekei iránt viseltessek gondoskodással. A legénység közül legalább a járásparancsnokhelyetteseket és őrsparancsnokokat iparkodják használatosságuk, képzettségük és jellemtulajdonságaik tekintetében megismerni, hogy azokat a szolgálat érdekében célszerűen és megfelelő helyen alkalmazhassa.

500. Ő esketi fel a csendőrséghez felvett tiszteket és felügyeli a próbaszolgálatra felvett tisztek gyakorlati irányú kiképzését.

Őt illeti meg a becsületügyi eljárás megindításának joga a főtisztek ellen.

Ő vezeti a csendőrkerület valamennyi tisztjéről a büntetési jegyzőkönyvet, megőrzi ezeknek minősítvényi táblázatait, kötelezőit, büntetési jegyzőkönyvi kivonatát és eskülapját.

Megtartja időközönként a szolgálati szabályzat I. rész 232. pontjában szabályozott főkihallgatásokat.

501. Bizalmi állásra és különleges alkalmazásra tisztjeit maga választja ki és választásához képest az ilyen állásra való kinevezésük vagy alkalmazásuk véggett felsőbb helyre előterjesztést tesz.

Gondoskodik arról, hogy összes alárendeltjeinek minősítvényi táblázatai a vonatkozó szabályok és rendeletek értelmében évente pontosan megszerkesztessenek.

502. A kerületi parancsnok fel van hatalmazva bármikor ott megjelenni vagy alárendelt tisztjei bármelyikét oda kirendelni, ahol az akár közbiztonsági, akár fegyelmi vagy bármi más belszolgálati tekintetből szükséges. Állomáshelyének 48 óránál tovább tartó elhagyását a belügyministernek és a m. kir. csendőrség felügyelőjének bejelenteni tartozik.

A csendőrkerületi parancsnok gondoskodik arról, hogy az arra alkalmas altisztek a kellő időben és számban őrsparancsnok-helyettesekké, illetve az őrsparancsnok-helyettesek őrsparancsnokokká, ez utóbbiak pedig járásparancsnok-helyettesekké kiképeztesse.

503. Jogában áll a közbiztonsági szolgálatban vagy egyéb alkalmakkor szerzett kiváló érdemek elismeréséül tiszteket nyilvánosan, rangosztályba nem sorolt havidíjasokat, altiszteket és csendőröket pedig okiratilag vagy nyilvánosan saját hatáskörében megdicsérni, felsőbb fokú megdicsérés, kitüntetés vagy jutalmazás iránt pedig felterjesztést tenni.

Jogában áll — utólagos bejelentés mellett — ideiglenes különítményeket felállítani, állandó járőrök kirendelése iránt intézkedni, osztályok és alosztályok felállítása, felhagyása, áthelyezése, létszámemelése, leszállítása, végül őrsök lovasítása és gyalogosítása iránt illetékes helyre javaslatot tenni.

504. Alkalmas legénység felvétele által gondoskodik arról, hogy rendszeresített állománya mindenkor teljes legyen. Rendezi az egyes vármegyei csendőrparancsnokságok állományának kiegészítését és eszközli a próbacsendőrök szétosztását. Személyében felelős azért, hogy az általa felvett legénység az előírt feltételeknek mindenben megfeleljen.

Ő határoz a próbacsendőrök elbocsátása iránt, akik csendőrségi szolgálatra alkalmatlannak bizonyultak és oly csendőrök szabadságolása ügyében, kik méltánylást érdemlő családi vagy személyi okokból elbocsátásukat kérelmezik. Legénységnek fegyelmi uton való eltávolítása iránt javaslatot tesz.

505. A fennálló utasítások és különleges rendelkezések szerint vezeti a tisztek és legénység oktatását és kiképzését.

Őt illeti meg az őrsparancsnoki állásba való kinevezés és ezen állástól való megfosztás joga. Intézi az őrsparancsnokok áthelyezését a kerület kötelékén belül, valamint az összes csendőrök áthelyezését egyik vármegyéből a másikba, illetve egyik kerületből a másikba, az utóbbit az illetékes kerületi parancsnoksággal való kölcsönös megegyezés alapján. Eszközli az őrsparancsnoki és számvivői sarjadék, valamint a pótlóidomítók végleges kijelölését. Ő utalja ki az irodákba rendszerezített segédmunkás személyzetet. Felelős azért, hogy a közbiztonsági szolgálattól, illetve hivatásszerű beosztásától indokolatlanul senki el ne vonassék és meg nem engedett szolgálatokra vagy nem rendszeresített helyen senki se alkalmaztassék.

506. Meghatározza az őrsparancsnoki és gazdaszatkezelői tanfolyam hallgatóinak számát, felügyeletet gyakorol és gyakoroltat az őrsparancsnok képző és gazdaszatkezelői tanfolyamra és elnököl a vizsgákon.

A szolgálat és fegyelemkezelés terén előfordult tanulságos eseményeket oktatólagos parancsok tárgyául felhasználja és okulásul, valamint az oktatás elősegítésére azokat valamennyi alárendelt parancsnokságával közli.

Gyakorolja az illetékes parancsnoki jogot büntet-

tekben rangosztályba nem sorolt havidijasok, altisztek és csendőrök felett.

Jogosult az őrsparancsnokokat a kikülönített altiszt fegyelmi fenytő jogával felruházni és ezen jogot mindannyitól vagy csak egyesektől elvonni.

507. Engedélyez szabadságot tisztek (tisztviselők) részére 4 hétig, csendőrök részére a legmagasabb kiszabátig.

Ő eszközli ki az engedélyt a gyógyfürdők használatára, intézkedik az elmebeteg csendőregyéneknek elmeegógyintézetbe való felvétele és elszállítása, illetve szükség esetén kórházi megfigyelése iránt.

508. Őt illeti meg az altisztek és csendőrök felett az előléptetési jog. Vezeti a rangsorozati lajstromot.

Ő adja meg a nősülési engedélyt tiszthelyettesek, altisztek és csendőrök részére, ő ítéli oda a szolgálati jeleket (tisztek kivételével) és ő intézkedik azoknak igénylése és kiadása iránt.

Törzsgazdasági hivatala útján intézi, illetve felügyeli a gazdasági és számviteli ügyek végzését, ellenőrzi a legénység felszerelését, felfegyverzését, ruházatát, elszállásolását, közétkezését és mindennemű illetekek szabályszerű folyósítását.

509. Szemléinek megtartására nézve a Cs—7. jelzetű utasítás határozványai mérvadók.

Azon csendőrkerületi parancsnok, akinek parancsnoksága alatt lovas alosztályok is vannak, köteles örködni afelett, hogy alárendelt tisztjei és lovas legénysége a lovassági szabályzatokban jártasak legyenek és hogy ezen szabályzatok a legpontosabban betartassanak.

94. §.

Zárórendelkezők.

510. Jelen utasítás életbelépésével az 1912. évi kiadású Cs—1. jelzésű „Utasítások a m. kir. csendőrség számára“, a Cs—5. jelzetű „Általános Szolgálati Határozványok a m. kir. csendőrség számára“, a Cs—4. jelzetű „Laktanyaszabályok a m. kir. csendőrség számára“ és a Cs—6. jelzetű „Különleges Határozványok a m. kir.

lovasesendőrök számára“ című szolgálati könyvek, valamint a még érvényben álló utasítások mindazon rendelkezései, melyek a jelen utasításban foglaltakkal ellentétben állanak, hatályon kívül helyeztetnek. Hasonlóképen hatályon kívül helyezendők valamennyi parancsnokság által az eddig általuk kiadott összes oly rendelkezések, melyek a jelen utasításban szabályozott kéréseket szabályoznak vagy magyaráznak.

Mindazon személyi és szolgálati ügyekre nézve, melyek a jelen utasításban szabályozva nincsenek — addig míg az erre vonatkozó csendőrségi utasítások ki nem dolgoztatnak — a m. kir. honvédségnél fennálló szabályok mérvadók.

511. Jelen utasítást általánosságban vagy ennek egyes rendelkezéseit az utasítás szellemével össze nem egyeztethető módon magyarázni, önkényesen értelmezni, itt elő nem irtakat elrendelni vagy követelni és végül az utasítás egyes rendelkezéseit magyarázó vagy értelmező parancsokat kiadni tilos. Az utasítást magyarázó magánművek vagy oktatási segédletek a csendőrség körében csak a belügyminiszter (személyi osztály) jóváhagyása után terjeszthetők.

Abban az esetben, ha az utasítás egyes rendelkezéseinek mikénti értelmezése tekintetében kételyek merülnének fel, a m. kir. belügyminiszter (személyi osztály) döntését kell kikérni. Általános érvényű vagy elvi jelentőségű ily döntéseknek az utasításba való bevezetése vagy előjegyzése, illetve szükség esetén az utasítás kiegészítése iránt a m. kir. belügyminiszter (személyi osztály) intézkedik.

A csendőrség minden tagjának jogában áll bármely szolgálati, vagy a szolgálatot érintő kérdésben felsőbb rendelkezés nélkül is bármikor javaslatot tenni. Ily javaslatokat közvetlenül a m. kir. csendőrség állandó tanulmányi bizottságának kell beterjeszteni.

Napirend az őrsök számára.

Nyáron	6	6—7	7	7—8	9—11	12	15—16	19	22
Télen	7	7—8	8	8—9				18	21
Hétfő	Ébresztő	Felkelés, öltözködés, tisztogatás, szobák rendbehozatala	Reggeli	Laktanyarend- és szobavizsga. Kihallgatás	Oktatás	Ebéd	Katonai (lovarda) gyakorlatok, tanulás, írásbeli feladatok kidolgozása, térképrajzolás, parancsok felolvasása	Vacsora	Takarodó
Kedd									
Szerda									
Csütörtök									
Péntek									
Szombat									
Vasárnap					Szolgálatmenteseknek Istentisztelet		Általános tisztogatás. Részletes laktanya-, szoba-, ruha-, fegyver-, szerelék- és lóvizsga		

3. melléklet.

A 22. §. 14f. pontjához.

Távolsági kimutatás.

M. kir. budapesti csendőrkerület.

3. melléklet.

A 22. §. 144. pontjához.

Távolsági

A községek és tereptárgyak megnevezése	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4
	Schiller malom	Kistelek község	Gebhardt major	Mogyoródi vasutállomás	Pulyoni juhaklok	Solymossy tanyák	Kézai szeszgyár	Mogyoród község	Péczei erdő őrház	Göczi gőzmalom	Nádaskuti erdő rész
	k i l o-										
1 Péczei község ...	8·2	6·2	3·4	2·5	5·3	1·9	1·1	3·6	2·2	3·6	4·6
2 Ménlő ...	a)	6·9	4·6	3·7	6·5	b)	2·3	b)	1·0	2·8	3·4
3 Újtó tanya ...	4·9	5·8	3·8	4·1	8·6	b)	6·0	5·2	1·5	3·1	3·2
4 Nádaskuti erdő-rész ...	3·5	7·1	5·5	10·4	15·7	6·3	5·9	8·3	6·0	3·9	
5 Göczi gőzmalom	9·3	8·2	6·6	8·6	12·3	4·9	c)	4·4	3·8		
6 Péczei erdő őrház	11·7	10·4	5·3	6·0	7·8	3·7	3·4	2·1			
7 Mogyoród község	13·8	10·3	4·9	3·2	3·8	d)	d)				
8 Kézai szeszgyár...	11·0	8·3	2·4	3·0	4·1	d)					
9 Solymossy tanyák	11·8	9·1	3·2	1·6	4·9						
10 Pulyoni juhaklok	14·1	12·3	6·8	2·4							
11 Mogyoródi vasut-állomás ...	9·4	6·2	2·0								
12 Gebhardt major...	6·3	4·9									
13 Kistelek község ..	5·5										

a) Híd hiánya miatt Péczelen és Újtó tanyán át.

b) Péczelen át.

c) Nagy esőzések alkalmával a Péczei erdőőrnházon át 7·2 km.

d) Ingoványos terület, sőtét éjjel nem portyázható.

Szomszédos őrsök Nyáregyháza 7·9 km. Nagyfalu 10·6 km. Sándorlak 17·3 km. Nagymegyér 6·2 km.

e) Főszolgabíró Nagylakon 16·4 km. Járásbírószág Keresztesen 21·9 km.

Péczei vegyes űrs.**kimutatás.**

3	2			Leportyá- zásra szük- séges idő pihenővel együtt	Megjegyzés	
Ujtó tanya	Ménlő					
m é t e r				óra	perc	
1:6	1:2			4	30	Őrsállomás
2:1				—	—	
				—	—	
				1	30	Lakatlan
				—	—	Nyáregyházai űrs is portyázza
				—	—	
				3	—	Pihenőhely
				1	—	Fokozott ellen- őrzést igényel
				—	40	
				—	—	Télen lakatlan
				—	—	
				—	—	Pihenőhely
				3	—	

Péczel, 1924. évi január hó 15-én

Jóváhagyom!

Budapest, 1924. évi február hó 20.

P. H.

N. N.
őrsparancsnok.

P. H.

X. Y.
vármegyei
csendőrpáncsnok.

M. kir. budapesti csendőrkörület.

Péczei vegyes őrs.

4. melléklet.

A 22. §. 150. pntjához.

Őrjáratí beosztás

II. időkiszabat szerint

Érvényes 1924. évi március hó 1-től.

Az őrjárat száma és neve	Az őrjáratba tartozó községek és tereptárgyak	A községek és tereptárgyak egymástól való távolsága km.		A községek és tereptárgyak leportyázására szükséges idő		Távolság utáni órákiszabat				Az őrjárat tartama (kikerekítve)	Megjegyzés	
		óra	perc	óra	perc	gyalog		lőháton				
						óra	perc	óra	perc			
I.	Pécel község ...											
	Mogyoródi vasútállomás...	2·5										
	Ménlő ...	3·5										
	Pulyoni juhaklok	6·5										
	Mogyoród község	3·8	3	—								<i>Gyalog :</i> 28 óra
	Gebhardt major	4·9										
	Nádaskuti erdőrés	5·5	1	30								
	Schiller malom	3·5										<i>Lovon :</i> 24 ó. 30 p.
	Gőczi gőzmalom	9·3										
	Solymossy tanyák	4·9	—	40								
Pécel község ...	1·9											
	Összesen ...	46·3	5	10	23	—	19	10				
II.	Pécel község ...											
	Schiller malom	8·2										
	Kézai szeszgyár	11·0	1	—								
	Gebhardt major	2·4										
	Ujtó tanya ...	3·8										
	Kistelek község	5·8	3	—								<i>Gyalog :</i> 31 óra
	Ménlő ...	6·9										
	Péczei erdőház ...	1·0										
	Gőczi gőzmalom	3·8										<i>Lovon :</i> 26 ó. 30 p.
	Mogyoródi vasútállomás...	8·6										
Pécel község ...	2·5											
	Összesen ...	54	4		27	—	22	30				

Pécel, 1924. évi február hó 1-én.

Jóváhagyom!

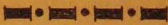

Aszód, 1924. évi február hó 7.én.

N. N., 2. oszt. tiszthelyettes
őrparancsnok.X. Y., főhadnagy
járásparancsnok.

5. melléklet.

A 22. §. 151. pontjához.

<i>Különítmény</i>	
<i>Gyalog őrs</i>	
<i>Lovas őrs</i>	
<i>Vegyes őrs</i>	
<i>Állandó vasútügyelet</i>	
<i>Állandó helyiszolgálat</i>	
<i>Járásparancsnokság</i>	
<i>Tiszti különítmény parancsnokság</i>	
<i>Vármegyei parancsnokság</i>	
<i>Kerületi parancsnokság</i>	
<i>A csendőrség felügyelője</i>	
<i>Vármegyei csendőriskola (gyalog)</i>	
<i>Vármegyei csendőriskola (lovas)</i>	
<i>Önálló tanfolyam</i>	
<i>Karhatalomként alkalmazható önálló tanfolyam</i>	
<i>Pótlóidomító</i>	
<i>Pótlókeret</i>	
<i>Vármegyei gazdasági hivatal</i>	
<i>Törzs gazdasági hivatal</i>	
<i>Felszerelési anyagraktár</i>	
<i>Őrskörlet határa</i>	
<i>Csendőrijárás határa</i>	
<i>Vármegyei csendőrparancsnokság határa</i>	
<i>Csendőrkerület határa</i>	

Megjegyzés. Kivonult vagy összpontosított karhatalmi alakulatok az E-54b) szolgálati könyvben előírt jelekkel jelzendők.

6. melléklet.

A 22. §. 152. pontjához.

Táblázat

a portyázásra és pihenőre illetékes szolgálati óráknak a távolságok alapján való kiszámítására.

Kilométer	300 m. alul				300–800 m.-ig				800 méteren felül	Kilométer	300 m. alul				300–800 m.-ig				800 méteren felül			
	gyalog		lóháton		gyalog		lóháton				gyalog		lóháton		gyalog		lóháton					
	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.			ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.				
1	—	25	—	20	—	30	—	25	—	40	15	6	15	5	—	7	30	6	15	10	—	
·5	—	37	—	30	—	45	—	37	1	—	·5	6	27	5	10	7	45	6	27	10	20	
2	—	50	—	40	1	—	50	1	20	2	—	16	6	40	5	20	8	—	6	40	10	40
·5	1	02	—	50	1	15	—	02	1	40	·5	6	52	5	30	8	15	6	52	11	—	
3	1	15	1	—	1	30	1	15	2	—	17	7	05	5	40	8	30	7	05	11	20	
·5	1	27	1	10	1	45	1	27	2	20	·5	7	17	5	50	8	45	7	17	11	40	
4	1	40	1	20	2	—	1	40	2	40	18	7	30	6	—	9	—	7	30	12	—	
·5	1	52	1	30	2	15	1	52	3	—	·5	7	42	6	10	9	15	7	42	12	20	
5	2	05	1	40	2	30	2	05	3	20	19	7	55	6	20	9	30	7	55	12	40	
·5	2	17	1	50	2	45	2	17	3	40	·5	8	07	6	30	9	45	8	07	13	—	
6	2	30	2	—	3	—	2	30	4	—	20	8	20	6	40	10	—	8	20	13	20	
·5	2	42	2	10	3	15	2	42	4	20	·5	8	32	6	50	10	15	8	32	13	40	
7	2	55	2	20	3	30	2	55	4	40	21	8	45	7	—	10	30	8	45	14	—	
·5	3	07	2	30	3	45	3	07	5	—	·5	8	57	7	10	10	45	8	57	14	20	
8	3	20	2	40	4	—	3	20	5	20	22	9	10	7	20	11	—	9	10	14	40	
·5	3	32	2	50	4	15	3	32	5	40	·5	9	22	7	30	11	15	9	22	15	—	
9	3	45	3	—	4	30	3	45	6	—	23	9	35	7	40	11	30	9	35	15	20	
·5	3	57	3	10	4	45	3	57	6	20	·5	9	47	7	50	11	45	9	47	15	40	
10	4	10	3	20	5	—	4	10	6	40	24	10	—	8	—	12	—	10	—	16	—	
·5	4	22	3	30	5	15	4	22	7	—	·5	10	12	8	10	12	15	10	12	16	20	
11	4	35	3	40	5	30	4	35	7	20	25	10	25	8	20	12	30	10	25	16	40	
·5	4	47	3	50	5	45	4	47	7	40	·5	10	37	8	30	12	45	10	37	17	—	
12	5	—	4	—	6	—	5	—	8	—	26	10	50	8	40	13	—	10	50	17	20	
·5	5	12	4	10	6	15	5	12	8	20	·5	11	02	8	50	13	15	11	02	17	40	
13	5	25	4	20	6	30	5	25	8	40	27	11	15	9	—	13	30	11	15	18	—	
·5	5	37	4	30	6	45	5	37	9	—	·5	11	27	9	10	13	45	11	27	18	20	
14	5	50	4	40	7	—	5	50	9	20	28	11	40	9	20	14	—	11	40	18	40	
·5	6	02	4	50	7	15	6	02	9	40	·5	11	52	9	30	14	15	11	52	19	—	

Kilométer	300 m. alul				300–800 m.-ig				800 méteren felel	Kilométer	300 m. alul				300–800 m.-ig				800 méteren felel		
	gyalog		lőháton		gyalog		lőháton				gyalog		lőháton		gyalog		lőháton				
	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.			ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.			
29	12	05	9	40	14	30	12	05	19	20	47	19	35	15	40	23	30	19	35	31	20
·5	12	17	9	50	14	45	12	17	19	40	·5	19	47	15	50	23	45	19	47	31	40
30	12	30	10	—	15	—	12	30	20	—	48	20	—	16	—	24	—	20	—	32	—
·5	12	42	10	10	15	15	12	42	20	20	·5	20	12	16	10	24	15	20	12	32	20
31	12	55	10	20	15	30	12	55	20	40	49	20	25	16	20	24	30	20	25	32	40
·5	13	07	10	30	15	45	13	07	21	—	·5	20	37	16	30	24	45	20	37	33	—
32	13	20	10	40	16	—	13	20	21	20	50	20	50	16	40	25	—	20	50	33	20
·5	13	32	10	50	16	15	13	32	21	40	·5	21	02	16	50	25	15	21	02	33	40
33	13	45	11	—	16	30	13	45	22	—	51	21	15	17	—	25	30	21	15	34	—
·5	13	58	11	10	16	45	13	58	22	20	·5	21	27	17	10	25	45	21	27	34	20
34	14	10	11	20	17	—	14	10	22	40	52	21	40	17	20	26	—	21	40	34	40
·5	14	22	11	30	17	15	14	22	23	—	·5	21	52	17	30	26	15	21	52	35	—
35	14	35	11	40	17	30	14	35	23	20	53	22	05	17	40	26	30	22	05	35	20
·5	14	47	11	50	17	45	14	47	23	40	·5	22	17	17	50	26	45	22	17	35	40
36	15	—	12	—	18	—	15	—	24	—	54	22	30	18	—	27	—	22	30	36	—
·5	15	12	12	10	18	15	15	12	24	20	·5	22	42	18	10	27	15	22	42	36	20
37	15	25	12	20	18	30	15	25	24	40	55	22	55	18	20	27	30	22	55	36	40
·5	15	37	12	30	18	45	15	37	25	—	·5	23	07	18	30	27	45	23	07	37	—
38	15	50	12	40	19	—	15	50	25	20	56	23	20	18	40	28	—	23	20	37	20
·5	16	02	12	50	19	15	16	02	25	40	·5	23	32	18	50	28	15	23	32	37	40
39	16	15	13	—	19	30	16	15	26	—	57	23	45	19	—	28	30	23	45	38	—
·5	16	27	13	10	19	45	16	27	26	20	·5	23	57	19	10	28	45	23	57	38	20
40	16	40	13	20	20	—	16	40	26	40	58	24	10	19	20	29	—	24	10	38	40
·5	16	52	13	30	20	15	16	52	27	—	·5	24	22	19	30	29	15	24	22	39	—
41	17	05	13	40	20	30	17	05	27	20	59	24	35	19	40	29	30	24	35	39	20
·5	17	17	13	50	20	45	17	17	27	40	·5	24	47	19	50	29	45	24	47	39	40
42	17	30	14	—	21	—	17	30	28	—	60	25	—	20	—	30	—	25	—	40	—
·5	17	42	14	10	21	15	17	42	28	20	·5	25	12	20	10	30	15	25	12	40	20
43	17	55	14	20	21	30	17	55	28	40	61	25	25	20	20	30	30	25	25	40	40
·5	18	07	14	30	21	45	18	07	29	—	·5	25	37	20	30	30	45	25	37	41	—
44	18	20	14	40	22	—	18	20	29	20	62	25	50	20	40	31	—	25	50	41	20
·5	18	32	14	50	22	15	18	32	29	40	·5	26	02	20	50	31	15	26	02	41	40
45	18	45	15	—	22	30	18	45	30	—	63	26	15	21	—	31	30	26	15	42	—
·5	18	57	15	10	22	45	18	57	30	20	·5	26	27	21	10	31	45	26	27	42	20
46	19	10	15	20	23	—	19	10	30	40	64	26	40	21	20	32	—	26	40	42	40
·5	19	22	15	30	23	15	19	22	31	—	·5	26	52	21	30	32	15	26	52	43	—

7. melléklet.

Az 52. §. 277. pontjához.

Nyilatkozat.

Melynél fogva alulírott mint sértett, ezennel kijelentem, miszerint kívánom, hogy a sérelmemre.....évi.....hó.....n (hol?) .....N. N.....i lakos által (vagy ismeretlen tettes által) elkövetett (itt az elkövetett bűncselekmény határozottan megjelölendő pl.: becsületsértés, vagy: .....korona értékű ruhanemű ellopása stb.) a törvény határozványai szerint nyomoztassék és megtoroltassék.

Kelt.....19.....évi.....hó.....n.

Előttünk:

N. N.

N. N. 2. oszt. thts.
őrsparancsnok.

.....lakos
mint sértett.

N. N. csendőr
mint tanuk előtt.

Megjegyzés: Ha a sértett írni nem tud, akkor a nyilatkozatot kézjegyével látja el és nevét a járőrvezető írja alá és magát mint névirót megjegyzi.

Ha tanu gyanánt polgári egyén igénybevehető, a második csendőr helyett a nyilatkozatot vele kell aláírni.

A nyilatkozat szabályszerűen vettevezendő és beiktatandó.

Helyszínrajz.

Pécel község határában, a 43. és 44. számú vasuti őrház közt a vasuti sineken talált hulla fekvéséről.

Észak

szántóföldek

Pécelfelé

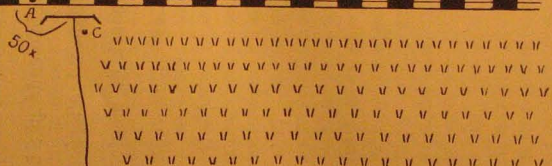

500 x

43 v. őrh.

50 x

44 v. őrház

legelő

Jelmagyarázat.

- A = a hulla fekvőhelye
- B = a hulla feje
- C = ahol a hátizsák találtatott

Pécel, 43. sz. vasuti őrház
1924. évi január hó 7-én.

Nagy András, s. k.
törzsörm., járőrvezető.

M. kir. budapesti csendőrkerület.-----őrs.9. melléklet.

A 60. §. 323. pontjához.

X. Y. törzsőrmester,
járőrvezető.

Jegyzék

-----i lakostól őrizetbe vett
alábbi tárgyakról.

Mennyiség, darabszám, súly, űr- méret stb.	Az őrizetbe vett tárgy leírása	Az őrizetbe vett tárgy kinek tulaj- donát képezi ?

Kelt -----192. évi----- hó----- n.

X. Y. törzsőrmester
járőrvezető.

N. N. csendőr.

Alulírottak igazoljuk, hogy a fent felsorolt tárgyakon kívül más tárgya-
kat a csendőrrjárőr őrizetbe nem vett, az őrizetbe vett tárgyak mennyiségének
és minőségének leírása helyes. A tárgyakat a csendőrrjárőr előttünk -----
jelzésű pecsétnyomóval lepecsételte,

Kelt -----192. évi----- hó----- n.

N. N.

N. N.

polgári tanuk,

(az őrizetbe vett tárgyak tulajdonosának esetleg
bírlalójának vagy ezek megbizottjának aláírása.)

Átvételi elismervény.

A tuloldalon felsorolt tárgyakat lepecsételt állapotban a további intézkedésig leendő megőrzés végett a mai napon hiánytalanul átvettem.

Kelt.....192... évi.....hó.....n.

N. N.

X. Y.

N. N.

(községi bíró).

mint tanuk.

M. kir. budapesti csendőrkörület.őrs.

.....szám.

ikt. 1921.

10. melléklet.A 63. §. 336. pontjához.

Tényvázlat

az alább megnevezett elfogott (elővezetett) egyénekről, kik .....
 ..... miatt a
 .....
 .....nak átadatnak.

1	N e v e		Ambrus Károly	Bakos Rezső	Fekete Nándor	Nagy Péter
2	Születési	helye				
3	Tartózkodási					
4	Életkora, vallása és családi állapota (nős, nőtlen, özvegy stb.). gyermekeinek száma					
5	Foglalkozása					
6	Viszonya a sértett félhez					
7	Volt-e már büntetve? Ha igen, mely bíróság (hatóság) által, mikor, miért és mily büntetéssel?					
8	Ki eszközölte az elfogást (örizetbe vételt) és kinek rendelkezése folytán?					
9	Az elfogás (örizetbe vétel) helye, napja és órája?					
10	Vannak-e testén sérülések, sebhelyek vagy bántalmazásból származó más nyomok, ha igen, azok mikor, ki vagy mi által okoztattak?					
11	Van-e valami panaszja? Ki ellen és miért?					
12	A tanúk megnevezése és tartózkodási helye					

Itt következik a szöveg .....

.....

.....

.....

M. kir. budapesti csendőrkerület.Nyomozó szakasz.11. melléklet.N. N. törzsőrmester.

A 66. §. 350. pontjához.

.....szám.

192.....

Napló

A kivezénylés napja és órája: .....

Feladat: .....

Kelt.....192... évi ..... hó. ...n.

P. H.

.....
nyomozó szakaszparancsnok.

Megjegyzés: A napló $\frac{1}{8}$ ív nagyságban készitendő, hogy zsebben lehessen hordani.

A Napló belső rovatozása :

Érkezés	Indulás	A működés helye	Szolgálati ténykedés	Bizonyítás	Megjegyzés

Áttekintés

arról, hogy az őrsparancsnok a neki jelentett, illetve általa tudomásul vett rendkívüli eseményeket, mely helyekre és milyen úton tartozik bejelenteni?

Folyószám	A rendkívüli esemény megjelölése	Bejelentendő a								Melyik parancsnok ² ra hivatott intézkedni?	
		belügyminis- terium csendőrs. osztályának	m. kir. esendőrség felfelügyelőjének	kerületi parancsnok- ságnak	vármegyei esendőr- parancsnokságnak	járásparancsnokságnak	honvéd vegyes dandár- parancsnokságnak	királyi ügyészségnek	királyi járásbírósnak		közigazgatási (rendőr) hatóságnak
1	Fegyver- használat	a) ered- ménytelen					1.				járás- parancsnok- ság
		b) ha csak könnyű sérülés okoztatott			4.	2.	1.				
		c) ha élet- veszélyes sérülés okoztatott	4.	4.	2.	2.	1.		1.		kerületi parancsnok- ság
		d) ha több sebesülés okoztatott	3.	3.	2.	2.	1.				
		e) ha halá- los kimene- telű volt	3.	3.	2.	2.	1.		1.		
2	Csendőrök által elkövetett	a) súlyos természetű függelém- sértés		4.	4.	4.	1.				járás- parancsnok- ság
		b) súlyos természetű őrszolgálati kötelesség- sértés			4.	4.	1.				
		c) súlyos természetű közönséges bűncselek- mény		4.	3.	2.	1.				kerületi parancsnok- ság

Megjegyzés: 1. távbeszélőn, táviratilag vagy küldőnc útján; 2. távbeszélőn vagy táviratilag; 3. táviratilag; 4. írásban.

Folyószám	A rendkívüli esemény megjelölése		Bejelentendő a								Melyik parancsnok- ság hivatott intézkedni?	
			belügyminis- terium csendőrs. osztályának	m. kir. csendőrség felügyelőjének	kerületi parancsnok- ságnak	vármegyei csendőr- parancsnokságnak	járásparancsnokságnak	honvéd egyes dandár- parancsnokságnak	királyi ügyészségnek	királyi járásbírósnak		közigazgatási (rendőr) hatóságnak
3	Csendőr egyé- nek megsebe- sülése	a) ha a sérülés könnyű természetű				2.	1.					járs- parancsnok- ság
		b) ha a sé- rülés súlyos vagy élet- veszélyes	4.	4.	3.	2.	1.			1.		kerületi parancsnok- ság
4	Csendőr egyé- nek elhalálo- zása	a) természe- tes halállal			4.	4.	1.					vármegyei csendőr- parancsnok- ság
		b) baleset vagy ön- gyilkosság folytán		4.	4.	2.	1.					
		c) ellen- szegülők előtt vagy szolgálatban kapott sebe- sülés folytán	4.	4.	3.	2.	1.					kerületi parancsnok- ság
5	Csendőrök le- fegyverzése	a) szolgál- tatban	4.	3.	3.	2.	1.					
		b) szolgálá- ton kívül			4.	2.	1.					járs- parancsnok- ság
6	Csendőr egyének megszökése			3.	2.	1.						kerületi parancsnok- ság
7	Izgatásból eredő vagy bármi más módon keletkezett veszélyes jellegű társadalmi vagy politikai mozgalom (lá- zadás), mely hatóságok, magánosok vagy az állami és társadalmi rend ellen irányul		3.	3.	3.	2.	1.				1.	vármegyei csendőr- parancsnok- ság

Folyószám	A rendkívüli esemény megjelölése	Bejelentendő a							Melyik parancsnokság hivatott intézkedni?			
		belügyminisztérium csendőrs. osztályának	m. ktr. csendőrség felügyelőjének	kerületi parancsnok- ságnak	vármegyei csendőr- parancsnokságnak	járásparancsnokságnak	honvédi vegyes dandár- parancsnokságnak	királyi ügyészségnek		királyi járásbírósnak	közigazgatási (rendőr) hatóságnak	
8	Bérharc (sztrájk) ha a sztrájkolók száma 500-nál nagyobb, illetve a sztrájkolók számára való tekintet nélkül, ha a sztrájk politikai okok miatt tört ki és végül ha a sztrájkolók büntetendő cselekményeket követtek el és az a csendőrség közbelépését tette szükségessé	4.	4.	4.	2.	1.				1.	vármegyei csendőrparancsnokság	
9	Csendőr egyéneknek néptömeg által való megtámadtatása	4.	4.	3.	2.	1.				1.		
10	Csendőrségi egyéneknek katonai egyénnel vagy államrendőrséggel és pénzügyőr-séggel való fegyveres összetűzése	3.	3.	3.	2.	1.						kerületi parancsnokság
11	Nagyobbszabású közbiztonsági zavar, mely az őrs megerősítését vagy a nyomozásnak nagyobb területre való kiterjesztését teszi szükségessé			4.		1.				1.		
12	Közfeltűnést keltett bűncselekmény	4.		4.		1.				1.		
13	Fegyveres csavargók felbukkanása				4.	1.		2.		1.	járásparancsnokság	
14	Állami vagy közigazgatási hatóság helyiségébe történt betörés	4.		4.	4.	1.				1.		
15	Kémkedés			3.		1.	3.			1.		
16	Hulla találása <i>a)</i> ha a hulla ismeretes és bűncselekmény nem forog fenn					1.				1.		

Folyó szám	A rendkívüli esemény megjelölése	Bejelentendő a								Melyik parancsnok- ság hivatott intézkedni?		
		belügyminis- terium esendős, osztályának	m. kir. esendőség teljeselőjének	kerületi parancsnok- ságnak	vármegyei esendőr- parancsnokságnak	járásparancsnokságnak	honvéd vegyes dandár- parancsnokságnak	királyi ügyészségnek	királyi járásbíroságnak		közigazgatási (rendőr) hatóságnak	
16	Hulla találása	b) ha a hulla ismeretlen, továbbá, ha balesetre vagy öngyilkosságra lehet következtetni						1.		1.	1.	járás- parancsnok- ság
		c) ha bűncselekmény forog fenn vagy gyanítható			4.	1.		2.	1.	1.		
17	Csendőrök öri- zetében levő fogoly	a) elhalálózása	3.	3.	3.	2.	1.					
		b) megszökése				4.	1.				1.	
18	Csendőrlaktanya leégése vagy más okból lakhatatlanná válása		4.			2.	1.					vármegyei esendőr- parancsnok- ság
19	Közveszélyű elemi csapás és több emberéletet veszélyeztetett baleset		4.		4.	4.	1.				1.	
20	A következő ragályos betegségek fellépte: pestis, kolera, feketehimlő, tífusz, kiütéses tífusz, keleti marhavész, száj- és körömfájás, takonykór		4.		4.	4.	1.				1.	járás- parancsnok- ság
21	Főbb közlekedési vonalakon, ugymint: vasutakon, állami utakon és nagyobb hidakon beállott közlekedési akadály, ha annak elhárítása 48 óránál hosszabb időt igényel							4.	3.		4.	
22	Határsértés az ország határán	3.	3.	3.	2.	1.	3.				1.	kerületi parancsnok- ság

36/ szolgálati utasítások a csendőrök
felé (738/c)